

Звіт
проф. Руденка В.П. про діяльність на посаді декана географічного факультету ЧНУ ім. Ю. Федьковича за період з 1 листопада 2017 р. до 15 листопада 2018 р. та завдання на найближчий період (на зборах (конференції) трудового колективу географічного факультету)

Шановні колеги! Згідно зі статтею 39, пункт 10 Закону України «Про вищу освіту» від 1 листопада 2014 р. (зі змінами) збори (конференція) трудового колективу факультету як орган його громадського самоврядування заслуховують щороку звіт керівника факультету та оцінюють його діяльність. Саме цей річний звіт я сьогодні подаю на ваш розгляд. Минулий рік, як і попередній, був складним, напруженим періодом нашої праці в умовах неоголошеної війни, боротьби за реалізацію назрілих освітніх та наукових реформ. Наші основні здобутки та упущення такі.

I. Профорієнтаційна робота та набір здобувачів вищої освіти на геофак.

ЧНУ ім. Ю. Федьковича як і інші вищі заклади освіти України у 2018 р. зіткнулися при наборі студентів з вкрай негативною тенденцією останніх років - значним скороченням кількості потенційних здобувачів вищої освіти. Зменшення кількості випускників середніх шкіл в державі, з одного боку, їх активне залучення до вступу у вищі заклади освіти сусідніх з Україною Польщі, Словаччини, Румунії, з другого боку, загострення конкуренції у боротьбі за вступників як між вітчизняними ЗВО, так і між окремими спеціальностями нашого університету - все це реалії сьогодення, важкі реалії вступної кампанії 2018 р .

Незважаючи на невтішні передбачення геофак за активної діяльності кафедр зумів зберегти практично на рівні 2017 р. набір абітурієнтів на факультет. І це при тому, що плата за навчання зросла приблизно на 10%.

Особливу вдячність за щоденну роботу з абітурієнтами геофаку слід висловити таким викладачам: В.Г. Явкіну, В.І. Костащуку, О.М. Даніловій, О.С. Чубрей, І.І. Костащуку, Н.В. Заблотовській, які неформально віднеслися до справи, проявили педагогічний хист, такт, педагогічну майстерність. Чуй-

не відношення до наших майбутніх студентів, вміння зацікавити їх майбутньою професією часто спрацьовують краще, ніж навіть перспектива договірних, а не бюджетних умов навчання. Ось кілька прикладів. На спеціальності «Менеджмент» 92% всіх студентів 1-го курсу – договірники, на «Туризмі» – їх 84% (денна форма). Для абітурієнтів цього року було виділено 105 місць держзамовлення на геофаці ЧНУ, проте скористалися ними лише 69 вступників, а за першої хвили – лише 55 (це близько половини від наданих місць). Яка цьому причина?

Очевидно, відповідь – у самій діючій системі вступу, коли абітурієнт самостійно визначався у семи пріоритетах і, звичайно ж, робив це не завжди усвідомлено. Адже, отримавши місце за держзамовленням у ЧНУ, скажімо, на геофаці за третім-четвертим пріоритетом, він відмовлявся від нього і йшов на платну форму навчання туди, де ним був визначений перший чи другий пріоритет.

Це явище характерне не тільки для нашого факультету, а й для багатьох інших геофаків України. Наприклад, геофак КНУ ім. Т. Шевченка мав 212 місць держзамовлення, а заповнив їх лише на 74%. ЛНУ ім. І. Франка – геофак мав 139 місць за держзамовленням. Заповнив їх на 71%.

Ось чому пропозиції нашого факультету до Умов прийому в Україні на 2019 р., згідно з якими рекомендується МОН України обмежити кількість поданих абітурієнтом заяв на місця держзамовлення до 3-х, є, на нашу думку, цілком зваженими і обґрунтованими. Вони будуть корисними насамперед, для самого абітурієнта, оскільки значно скоротять можливості його непродуманих кроків.

Тепер ретельніше проаналізуємо результати вступної кампанії на геофак ЧНУ ім. Федьковича на всеукраїнському та загальноуніверситетському рівнях. Цього року, як і майже минулого, набравши 176 вступників на 1-й курс денної форми навчання, ми утримуємо друге (після Львівського геофаку) місце в Українській державі. Після чернівецького геофаку – київський, на

якому на кінець вересня 2018 року мало б на 1-му курсі навчатися 165 здобувачів вищої освіти (див. табл. 1).

Далі йдуть геофаки Східно-Європейського національного університету ім. Л. Українки – 109 здобувачів, Одеського національного університету ім. І. Мечникова – 99 здобувачів, Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського – 71 особа. Сьомими є географи з Харківського, восьмими – з Ужгородського, дев'ятими – наші сусіди з Тернополя, а завершують десятку наші колеги з Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, куди поступило 22 першокурсників.

Як бачимо, наш факультет на загальнодержавному рівні утримує провідні позиції як за кількістю прийнятих студентів, так і за розмаїттям пропонувананих абітурієнтам спеціальностей (освітніх програм).

Серед інститутів і факультетів ЧНУ ім. Ю. Федьковича наш геофак на шостій позиції. Попереду Інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук, економічний, юридичний, іноземних мов та фізичної культури і здоров'я людини. Позаду нас ще вісім інститутів та факультетів університету. Як бачимо, загалом наш колектив достойно попрацював з абітурієнтами і цього року.

Разом з тим успіхи у колективах окремих кафедр є різними (див. табл.2). Справжнім спалахом цього року був набір на спеціальність «Туризм» - 88 вступників або більше половини всіх здобувачів-першокурсників факультету. Потім ідуть власне студенти за спеціальністю «Географія» - 32 особи (18,3%), третіми є «Менеджери» - 25 здобувачів (14,3%). На четвертій позиції «Середня освіта (географія)» - 17 осіб (9,7%), п'яті – першокурсники за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» - 9 осіб(5,1%) і, нарешті, 4 здобувачів на спеціальності «Науки про Землю (гідрометеорологія)» (2,3%). На заочну форму навчання прийнято 25 осіб, з них 17 – майбутні туристи, 8 – по «Середній освіті (географія)».

Табл. 1

Набір на 1-й курс освітнього рівня «бакалавр» на географічні факультети України у 2018 році (денна форма навчання)

(за даними Інформаційної системи «Вступ. ОСВІТА.UA» на 27.09.2018 р.)

№ п/н	Назва університету	Всього осіб/ %	У тому числі за спеціальностями, осіб					
			Середня освіта (географія)	Географія	Науки про Землю	Геодезія та землеустрій	Туризм	Інші спеціальності
1	Львівський національний університет ім. І. Франка	214/ 21,6	27	58	11	-	58	60
2	Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	176/ 17,8	17	32	4	9	89	25
3	Київський національний університет ім. Т. Шевченка	165/ 16,6	10	75	10	30	40	-
4	Східноєвропейський національний університет ім. Л. Українки	109/ 11,0	28	29	20	14	5	13
5	Одеський національний університет ім. І. Мечникова	99/ 10,0	7	21	-	-	59	12
6	Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського	71/ 7,2	64	-	7	-	-	-
7	Харківський національний університет ім. В. Каразіна	69/ 7,0	1	54	-	-	-	14
8	Ужгородський національний університет	42/ 4,2	9	21	1	10	-	1
9	Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка	24/ 2,4	11	5	-	-	4	4
10	Дніпровський національний університет ім. О. Гончара	22/ 2,2	8	7	2	-	-	5
Всього осіб/ %		991/ 100,0	182/18,4	302/30,5	55/55,51	63/6,4	255/25,7	134/13,5

Табл.2

Набір здобувачів географічного факультету за спеціальностями у 2018 р.
(1-й курс, денна форма)

№ п/н	Спеціальності	Роки, осіб			
		2018 р.	2017 р.	2016 р.	В середньому за 2016-2018 рр.
1	Географія (Науки про Землю. Географія)	32	20	27	26
2	Середня освіта (Географія)	17	22	27	22
3	Науки про Землю. Гідрометеорологія	4	23	6	11
4	Менеджмент	25	33	22	27
5	Геодезія та землеустрій	9	17	22	16
6	Туризм	89	60	81	77
Всього		176	175	186	179

На скорочену форму навчання на 3-й та 2-й курси прийнято по денній формі -3 осіб, по заочній -9 здобувачів.

Магістрами 5-го курсу денної форми зараховано 85 здобувачів, з них: «географія» - 21 (24,7%), «туризмознавці» - 18 (21,2%), «менеджери» - 13 (15,3%), «гідрологи» - 12 (14,1%), «геодезисти» - 11(12,9%), «середня освіта (географія)» - 6 (7,1 %), «раціональне використання та охорона водних ресурсів» - 4 (4,7%).

По заочній формі на 5 курсі маємо лише 29 магістрів (у минулому році було 60), з них по 7 осіб кожних менеджерів, туризмознавців, геодезистів, 5 – «середня освіта», 3 – «географи».

У таблиці 3 подані результати вступу у магістратуру наших випускників – бакалаврів 2018р. Мали на IV курсі 144 випускника, з них у магістратуру по денній формі пішли 85 осіб, ще 11 – у магістратуру по заочній формі навчання. Отже, 96 бакалаврів геофаку ЧНУ ім. Ю.Федьковича стали нашими магістрами, 48 бакалаврів, а це 1/3 від їх загального числа залишили університет і пішли (будемо сподіватись!) працювати за спеціальністю. Втрата

48 потенційних наших магістрів – це 5-6 викладацьких ставок. Очевидно, ми не всіх переконали здобути повну вищу освіту у стінах нашої Alma-mater. І хоча цей показник повністю відповідає загальноуніверситетському, втіхи тут мало.

Табл. 3

Результати вступу бакалаврів денної форми навчання географічного факультету до магістратури ЧНУ ім. Ю. Федьковича за спеціальностями

Освітні напрями бакалаврату та кількість випускників всього, осіб		Спеціальності магістратури		Частка випускників бакалаврату до магістрів,%	
		Денна форма	Заочна форма		
Всього по факультету		144	85	11	66,7
У тому числі: Географія	401 група	11	6		63,6
	402 група	11	9		81,8
	409 група	14	6+5	2	92,9
Середня освіта (географія)	-	1 Сер.освіта	на Середню освіту		6 осіб
Менеджмент	404 група	19	13	3	84,2
Гідротехніка (водні ресурси)	406 група	4	4	-	100,0
Гідрометеорологія	407 група	14	12		85,7
Геодезія	408 група	24	11	3	58,3
Туризм	410	12	11	1	48,0
	411	13			
	412	10	7	2	40,9
	418	12			

Найбільші наші втрати потенційних магістрів у 415 та 418 академгрупах напряму «Туризм» - 59% випускників залишили геофак, далі йдуть 410 і 411 групи знову ж з «Туризму», у яких 52% здобувачів не продовжили далі навчання. (Всього по «Туризму» втрати 55%).

Випускники – бакалаври з 408 академгрупи «Геодезії та землеустрою» - їх 42% теж пішли з геофаку на виробництво. 36% четвертокурсників з 401 групи напряму «Географія» - також поза межами факультету.

Найбільше здобувачів-магістрів дали 406 група гідротехніків, 409 група – економіко-географів та 407 група гідрометеорологів (це 100%, 93%, 86% відповідно).

Які загальні висновки по вступу.

Перший, ще більше загострилася проблема різкого переважання серед вступників – першокурсників, так званих «гуманітаріїв», «суспільників». Туристи, менеджери, економіко-географи – це 70% всіх наших здобувачів. Гідрометеорологів, геодезистів – менше 8%. Це вже через рік – другий істотно вплине на кадровий (викладацький) потенціал кафедр.

Другий. Очевидно, у всеукраїнському масштабі так званий відкритий конкурс заяв на місця держзамовлення себе вичерпує. Йдеться, насамперед, про природничі спеціальності. Так, для прикладу у КНУ ім. Т. Шевченка і ЧНУ ім. Федьковича на природничу географію, геоморфологію, ґрунтознавство, гідрологію, метеорологію було дано 82 місць держзамовлення, а скористалися ними лише 35 абітурієнтів – близько 43%. 57% місць були «перекинуті», можливо, на інші спеціальності, або «зеконюлені». Чи виграє від цього держава? І чи поїде зі столичних з.в.о. фахівець у наші путильські, герцаївські краї? Чи не слід значно збільшити для таких «мало конкурентних», але вкрай важливих для країни спеціальностей так звані «регіональні коефіцієнти» при вступі?!

І, нарешті, третій висновок. Прогресивна в цілому ідея укрупнення освітніх напрямів і спеціальностей, що реалізована у відомій постанові Кабміну України 2015 р., на практиці проявилася в різкому розширенні набору на «освітні програми» спеціальностей або на внутрішньо університетські спеціалізації.

Чи може 17-річний вступник у них розібратися? Наприклад, 103 і 106 спеціальності, «Науки про Землю» і «Географія» у КНУ ім. Т. Шевченка

пропонувались абітурієнтам за 8-ма освітніми програмами. Серед них такі екзотичні, як: «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» (прийнято 4 особи) чи «Геоморфологія та природничий туризм» (прийнято 5 осіб). У той же час на 103 спеціальність «Науки про Землю (гідрологія)» у Східноєвропейському національному університеті ім. Л. Українки зараховано 20 здобувачів! Це більше ніж прийнято разом абітурієнтів цього року на навчання у відомі на всю Україну і за кордоном гідрологічні освітні і наукові школи (київську, одеську, чернівецьку). Чи вірним і усвідомленим був вибір здобувачів – першокурсників? Чи не постраждає від цього якість підготовки фахівців? Питань, як кажуть значно більше, ніж зрозумілих відповідей. І це, безперечно, загальноукраїнські проблеми, проблеми МОН України і вище. На нашому регіональному рівні ми, звісно, об’єктивно їх не вирішимо.

II. І тут ми впритул підходимо до другого і чи не найболючішого питання розвитку факультету, як і університету загалом – до питання фінансового забезпечення функціонування кафедр, зокрема їх викладацького складу. Маємо чіткі обмеження, прописані в Законі України «Про вищу освіту» (2014 р): факультет діє при 200 здобувачах вищої освіти денної форми навчання і 3- х кафедрах; кафедра повинна мати у своєму складі не менше 5–х викладачів.

Уже кілька років підряд ректорат обчислює і надає факультетам показники розрахункової вартості навчання за освітніми рівнями «бакалавр» та «магістр» по денній і заочній формах навчання у розрізі напрямів підготовки та спеціальностей. Цього року це було зроблено своєчасно і прозоро. По географічному факультету вартість підготовки фахівців коливається від 21,6 тис. грн. за спеціальністю «Туризм» (денна форма, бакалавр) до 37,1 тис. грн. за спеціальністю «Геодезія» (денна форма, магістр). По заочній формі ця амплітуда така: 3,9 тис. грн. («Туризм», бакалавр) – 7,8 тис. грн. («Геодезія», магістр). У цю вартість входять, насамперед, заробітна плата викладачів та навчально-допоміжного персоналу та нарахування на неї (що складають близь-

ко 70% від всієї плати за навчання), витрати на комунальні послуги, ремонти, практики і т.д. Всі ці розрахунки ректорат відкрито довів до кожного підрозділу університету і тому їх можна було взяти за основу при визначенні штату викладачів кафедр.

Табл. 4

Розподіл здобувачів вищої освіти географічного факультету між кафедрами (станом на 1 вересня 2018 року)

	Кафедра	Здобувачі, осіб			Частка здобувачів кафедр від здобувачів факультету, %	Кількість здобувачів на 1 викладача, осіб
		Всього: у т.ч. по				
			Денній формі	Заочній формі		
1	Фізичної географії, геоморфології та палеогеографії (дві спеціальності)	116	81	35	11,0	11,9
2	Економічної географії та екологічного менеджменту (три спеціальності)	260	201	59	26,2	22,1
3	Географії України та регіоналістики (одна спеціальність)	89	65	24	8,4	17,0
4	Гідрометеорології та водних ресурсів (три спеціальності)	84	84	-	7,9	8,8
5	Географії та менеджменту туризму (одна спеціальність)	180	151	29	17,0	21,8
6	Соціальної географії та рекреаційного природокористування (одна спеціальність)	209	162	47	19,7	34,8
7	Геодезії, картографії та управління територіями (одна спеціальність)	104	85	19	9,8	15,4
Всього		1059	833	226	100,0	18,5

Така можливість була надана кожній кафедрі, що залучивши до роботи найдосвідченіших працівників самостійно визначала чисельність викладацького складу свого колективу. Хочу особливо подякувати за активну роботу по методичному забезпеченню цих непростих розрахунків по факультету загалом завідувачу кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії проф. В.П. Крулю. Наші пропозиції «знизу» були доведені до Навчальної частини університету (І.В. Марценяку) і співставленні з їх розрахунками «зверху». Підсумкові результати, затверджені ректором ЧНУ ім. Ю. Федьковича, такі (див. табл.4 та 5).

Табл. 5

Розподіл ставок викладачів по кафедрах географічного факультету

Кафедри	Станом на червень 2018 р.	Станом на 2.07.2018 (попередній, ректорат)	Факультетські розрахунки		Затверджені ректором	
			на 1.09.18	на 1.01.19	на 1.09.18	на 1.01.19
Кафедра географії України та регіоналістики	5,00	6,50	5,92	4,78	5,25	5,0
Економічної географії та екологічного менеджменту	8,75	10,25	13,53	11,06	11,75	10,0
Фізичної географії, геоморфології та палеогеографії	7,25	8,00	10,12	7,98	9,75	8,75
Гідрометеорології та водних ресурсів	6,50	8,00	9,41	7,17	9,50	7,50
Географії та менеджменту туризму	6,50	5,50	10,14	8,90	8,25	7,50
Соціальної географії та рекреаційного природокористування	5,50	4,00	5,70	5,00	6,00	5,25
Геодезії, картографії та управління територіями	6,50	8,50	8,5	6,9	6,75	6,25
Факультет	46,00	50,75	63,32	51,79	57,25	50,25

Стоячи на сьогоднішніх позиціях, ми, безумовно, повинні чітко бачити найближчу перспективу розвитку кафедр, як і факультету загалом.

Табл. 6

Географічний факультет ЧНУ ім. Ю. Федьковича у 2000-2019 навч.роках

Показники	На початок року					Приріст (+) Скорочення (-) 2018-2019 навчально- го року у порівнянні з 2017-2018 навчальним роком
	2000- 2001 рр	2010- 2011 рр	2014- 2015 рр	2017- 2018 рр	2018- 2019 рр	
1. Чисельність студентів факультету, осіб						
Всього (осіб)	728	1938	1151	1093	1059	-99
У тому числі :	400	1271	831	874	833	-95,3
- на денній формі						
- на заочній формі	328	667	320	219	226	+103,2
З них на 1 курсі						
всього (осіб)	182	271	199	193	200	+103,6
у тому числі – на денній формі	92	211	174	175	176	+100,6
- на заочній формі	90	60	25	18	24	+133,3
2.Кількість напрямів, спеціальностей, спеціалізацій						
	5	21	21	26	25	-96,2
3.Розподіл студентів за фахом,%						
- середня освіта (географія)	-	-	-	-	117	-
- географи	463	370	338	175	205	+117,1
- економіко-географи	-	88	7	71	-	-
- географія України	-	-	10	110	-	-
- менеджери–природоохоронці	202	104	15	-	-	-
- менеджери туристичної індустрії	-	219	122	134	159	+118,7
- менеджери готельного, курортного та туристичного сервісу	-	187	-	-	-	-
- туристи	-	375	375	357	389	+109,0
- гідроекологи /гідромет., гідрологи	63	198	59	75	66	-88,0
- гідротехніка, водопостачання та водовід., РВОВР	-	99	46	24	18	-75,0
- управління територіями	-	298	151	147	105	-71,4
- геодезисти	-	-	28	-	-	-
Всього	728	1938	115	1093	1059	-96,9
4. Кількість викладачів, осіб						
	32	75,5	55,5	62,0	57,25	-92,3
- з них докторів, кандидатів наук, %	68	59,4	84,4	86,8	92,0	+106,0

У 2009 році, майже 10 років тому, коли в структурі геофаку була організована сьома кафедра геодезії, картографії та управління територіями, колектив наших студентів становив 2027 осіб, нині – 1059 (в 1,91 рази менше) (див. табл.6).

Тенденції депопуляції народонаселення, масового виїзду молоді за кордон у пошуках кращої долі, скрутне соціально-економічне становище держави дають підстави стверджувати, що студентський колектив геофаку ЧНУ ім. Ю. Федьковича, як і університету загалом, буде скорочуватись. За зменшенням студентів чисельність викладачів, закономірно, теж падатиме.

Такі реалії нашого сьогодення. У зв'язку з цим будуть об'єднуватись малочисельні кафедри. Колективи цих кафедр з розумінням повинні сприймати цей об'єктивний процес. Наше головне завдання – зберегти найдієвіше, найефективніше бойове ядро викладачів цих кафедр. Звичайно, це болісно, гірко, проте, мусимо шукати нові стежини, виборювати своє місце на ринку освітніх послуг.

Тут і відкриття набору на нові спеціальності, як та ж «Готельно-ресторанна справа», що так затягнулася. Тут і активна робота колективу кафедри гідрометеорології та водних ресурсів, через співпрацю з Чернівецьким будівельним коледжем.

Ми недостатньо працюємо з Чернівецьким педагогічним коледжем, хоча, навіть з чисто суб'єктивних підстав могли б зацікавити їх студентів для продовження навчання на 3–му курсі спеціальності «Середня освіта». Це можна було би реалізувати без особливих напружень. Прошу звернути на це увагу зав. кафедрами В.П. Круля та В.Я. Вацебу.

III. Третя проблема - проблема кадрового забезпечення.

Минулий 2017-2018 навчальний рік в силу об'єктивних обставин охарактеризувався істотним скороченням у кадровому потенціалі географічного факультету частки докторів наук. Виходить на пенсію проф. В.М. Гуцуляк, доктор географічних наук М.Д.Заячук перейшов на роботу заступником голови Чернівецької облдержадміністрації. Таким чином, маємо на сьогодні

сім штатних докторів наук, професорів, що складає 13, 3% від усього викладацького корпусу факультету. Троє з діючих професорів – пенсійного, двоє – передпенсійного віку. Середній же вік усіх докторів наук – близько 59 років. Як бачимо, факультет, як ніколи, потребує приросту нових фахівців найвищої кваліфікації. Ж.Г. Бучко, докторантура якої завершилась у 2017 р. і яка хворіла, нині робить рішучі кроки щодо подання дисертації до спеціалізованої вченої ради. Сподіваємось на успішне завершення докторантури у С.М. Кирилюка та І. І. Костащука.

Випускники аспірантури кафедр О.С. Смик та Я. В. Джаман вчасно захистили кандидатські дисертації. Загалом же такий контрольований МОН України показник, як частка докторів і кандидатів наук серед професорсько-викладацького складу географічного факультету, перевищила 92%.

В аспірантурі кафедр нині навчається лише 5 здобувачів. Цього року держзамовлення ми отримали лише для одного аспіранта денної та одного - вечірньої форм навчання. Це, як ніколи, мало.

Однак, тенденція скорочення витрат на підготовку кадрів характерна і для всього ЧНУ ім. Ю. Федьковича, що отримав лише 25 місць держзамовлення, які лише (в кращому випадку) на 70% забезпечують покриття природного відходу викладачів на пенсію. Якщо ж врахувати інші причини, зокрема, відтік викладачів у інші сфери діяльності, матимемо стагнаційні показники. Певним відрядним виходом з цієї ситуації може бути рух у напрямку підвищення кваліфікації викладачів шляхом здобуття вчених звань доцента та професора кафедр, не перебуваючи на відповідних посадах. Такі новації з 2017 р. запроваджені відповідним Положенням про порядок присвоєння вчених звань МОН України. Їх позитив у тому, що присвоєння вченого звання доцента чи професора не пов'язане з наявністю відповідної вакантної посади і дає можливість проявити ініціативу, насамперед, з боку самого здобувача вченого звання. Це, безсумнівно, революційне позитивне рішення нашого Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України. У нашо-

му колективі Д.І. Холявчук, Я.В. Смірнов та М.М. Цепенда стали першопрохідцями на цьому шляху.

Сподіваємось, що за ними уже дуже незабаром підуть їх наступники. Адже, тут головне - виконати відповідні вимоги положення МОН України. Варто при цьому наголосити, що слід прагнути отримати не лише вчене звання доцента, а й, що особливо важливо для факультету, вчене звання професора. Шановні доценти геофаку, тож прагніть, досягайте вченого звання професора кафедри!

За швидкоплинним бігом часу ми не повинні забувати і про необхідність серйозної роботи і в такому делікатному питанні, як підготовка нової зміни для наших діючих шановних професорів-завідувачів кафедр згідно з чинним законом України «Про вищу освіту». Професори не готуються за рік-два-три. А вже з 2021 року ця проблема стане актуальною для наших чотирьох кафедр, з 2022 р. - ще для трьох кафедр факультету! Отже, необхідно уже в 2019 році замовляти докторантуру і готувати до захисту не менше 3-х докторантів. Це дуже актуальне і відповідальне завдання, завдання, перш за все, для нинішніх завідувачів кафедр.

IV . Найголовнішим завданням факультету як і університету загальном на 2019 рік є підтвердження статусу національного. Ректоратом розроблена відповідна програма, яка поетапно реалізовуватиметься факультетом і кафедрами. В цій програмі центральною ланкою буде акредитація магістерських освітніх програм. Як відомо, чинність нині діючих програм продовжена МОН України до 31 березня 2019 р. Йдеться про такі освітні програми та відповідальних за їх акредитацію, як: «Географія» (відповідальна кафедра географії України та регіоналістики, завідувач проф. В.О.Джаман); «Середня освіта (Географія)» - відповідальна кафедра географії, геоморфології та палеогеографії, завідувач проф. В.П. Круль, доц. О.С. Чубрей; «Менеджмент туристичної індустрії» - кафедра економічної географії та економічного менеджменту, завідувач доц. В.Я. Вацеба, доц. О.М. Данілова; «Науки про Землю (Гідрологія)» та «Будівництво і цивільна інженерія)» (Раціональне вико-

ристання і охорона водних ресурсів) – кафедра гідрометеорології та водних ресурсів, завідувач проф. Ю.С. Ющенко, доц. Ю.Ф. Шевчук; «Геодезія та землеустрій (Геодезія)» - кафедра геодезії, картографії та управління територіями, завідувач проф. П.О. Сухий, доц. С.М. Білокриницький; «Туризм» (туризмознавство) – кафедри соціальної географії та рекреаційного природокористування, географії та менеджменту туризму, завідувачі проф. К.Й. Кілінська, доц. О.Д. Король. Слід окремо підкреслити, що названа останньою спеціальність «Туризм» проходить повторну акредитацію за минулий десятирічний період (2009-2019рр.). Ми ще в березні 2018 р. розпочали підготовчі роботи по акредитації, призначили за виконання її конкретних напрямів, ділянок відповідних працівників, тому, думається, що при кураторстві Науково–методичної ради факультету (доц. Цепенди М.В.) та навчально-методичних комісій за спеціальностями ми вчасно і якісно справимося з поставленими завданнями.

У рік, що минув, кафедра географії та менеджменту туризму (доц. Король О.Д.) за домовленістю спільно з економічним факультетом намагалися, в черговий раз, подати до МОН України ліцензійну справу за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа». На жаль, і на цей раз названа ліцензійна справа не пройшла далі Навчальної комісії Вченої Ради нашого університету (рецензенти – проф. І.М. Фодчук та проф. О.В.Добржанський). Головне, принципове зауваження цієї комісії - у штаті викладачів потенційних випускних кафедр як геофаку, так і економфаку немає відповідних за спеціальністю і темою дисертаційних робіт фахівців. На жаль, це правда. Таких фахівців кафедра нині вже знайшла і вони введені у штат викладачів кафедри за рахунок «ущільнення» існуючих ставок. Іншого варіанту не було. Ми не можемо втрачати час, адже навколо нас значна частина геофаків вже має таку спеціальність, яка, скажімо, для ЛНУ ім. І. Франка забезпечила прийом 90 першокурсників у 2017 році, а в 2018 р. – ще 60 осіб.

V. Ось уже кілька років ми, подаючи на загальнодержавний конкурс проекти науково-дослідних держбюджетних тем, не пробиваємось до

фіналу. Слід, зауважити, що до підготовки таких конкурсних пропозицій залучалися найкращі фахівці кафедр фізичної географії, геоморфології та палеогеографії (проф. Б.Т. Рідуш), економгеографії та екологічного менеджменту (проф. В.П. Руденко), географії України та регіоналістики. Основна причина наших невдач – висока планка вимог МОН України щодо самих потенційних виконавців тем, які повинні мати високий рівень наукових публікацій у Scopus-і чи Web of Science, належний індекс Гірша. У цьому плані у нас ще не дуже якісні показники.

Невтішні результати і в пошуку госпдоговірних науково-дослідних тем, хоча теж пропозиції подавались кафедрою соціальної географії та рекреаційного природокористування (проф. К.Й. Кілінська).

Який вихід, - очевидно, залучати ширше коло і нових виконавців, формувати міжфакультетські (наприклад, з кафедрами комп'ютерних наук) науково-дослідні програми, що дозволило б нам спільними зусиллями рухатися вперед.

Слід більше уваги приділяти і індивідуальним грантам, конкурсам молодих науковців, які особливо підтримуються державою. Я неодноразово особисто звертався і знову звертаюся до наших молодих колег – Я.В. Смірнова, С.М. Кирилюка, І.І. Костащука, Д. І. Холявчук, М.М. Цепенди та інших наших перспективних дослідників - активізуватись у науковій сфері, адже «під лежачий камінь вода не тече»!

Уже зараз нашому науковому сектору (заступнику декана Г.Д. Ходан) слід розробити і впродовж року-півтора реалізувати план доведення «Наукового вісника Чернівецького університету. Географія» до нових вимог МОН України щодо фахових публікацій, які були обнародовані на початку 2018 року. Редколегіям таких видань був відведений двохрічний термін на виконання. Слід не просто зважити свої можливості, а досягнути необхідного результату, незважаючи на окремі персоналії – чи то відповідального наукового редактора, його заступника, чи членів редколегії видання. Включення ж нашого «Наукового вісника ЧНУ. Випуск «Географія»» до науково-метричної

бази Сорепікус і фінансова підтримка з боку університету по його друку, - звісно, річ приємна, але вона не повинна відволікти нас від розв'язання нових надзвичайно відповідальних вищеназваних задач МОН України.

Одним з постійно діючих резервів активізації нашої науково-освітньої діяльності повинна стати робота нашої спеціалізованої вченої ради. Їй вже минув 17-й рік, робота знову продовжена до кінця 2020 року. Проте, констатуємо різке скорочення захистів кандидатських дисертацій. У 2018 році відбулися 3 успішних захисти, у 2017 році – 1, у 2016 році – ще 4. Вісім захистів за три роки – це дуже мало, коли згадати, що в 2012 році ми мали 20 захистів. Нам необхідно залучати до написання дисертацій своїх кращих магістрів, які вже, можливо, працевлаштувались, використовувати заочну і вечірню аспірантуру, оскільки МОН України різко обмежив прийом до стаціонарної форми навчання за держзамовленням.

VI. У виховній та роботі зі студентами найвагомішими результатами можна вважати такі:

- цього року здобувачі вищої освіти 4-го курсу вибороли 3 дипломи (другі місця) у Всеукраїнських студентських конкурсах:
 - олімпіаді з географії у КНУ ім. Т.Шевченка – Сергій Ковалюк;
 - олімпіаді з туризму у Львові – Надія Проскурова;
 - конкурсі студентських наукових робіт з географії у Переяслав-Хмельницькому держуніверситету ім. Г.Сковороди – Роман Кисіль;

Наша баскетбольна хлопчача збірна геофаку стала чемпіоном університетської спартакіади.

Студентський колектив геофаку неодноразово здійснював благодійні акції по збору матеріальної допомоги дітям-сиротам, інвалідам, воїнам АТО. Велике їм спасибі за добрі справи!

Певним стресом для студентів геофаку виявилось їх переселення зі студентського гуртожитку № 7 (що належав політехнічному коледжу і з яким завершився договір оренди) у гуртожиток № 6. Правда, таке переселен-

ня має і позитивний момент – ми знову всі разом! Розподіл місць у студентських гуртожитках між факультетами відбувся відкрито і справедливо.

Хочу подякувати заступнику декана з виховної роботи С.Д. Брику за системну роботу на чолі відповідної комісії по розподілу студентських стипендій та визначення і оприлюднення рейтингових списків студентів, що формуються і оцінюються систематично.

VII. Ремонтно-будівельні роботи та матеріальне забезпечення навчального процесу.

Кінець 2017 і весь 2018 рік відзначився підвищеною увагою ректорату до будівництва бази студентських практик «Мигове». Виконані тут небачені раніше великі обсяги робіт, за що ми дякуємо керівництву університету:

По-перше, навколо всієї бази по периметру збудовано металеводерев'яний захисний паркан, вартістю понад 300 тис. грн.

По-друге, збудований другий будиночок загальною площею 210 м², вартістю понад 600 тис. грн.

По-третє, завершується спорудження харчоблоку, що спроможний одноразово прийняти близько 25-30 осіб.

По-четверте, закладений фундамент і запроектовані ще два будинки площею близько 250 м² кожен. Їх вартість більше 1,2 млн. грн.

По-п'яте, передбачений мангал і критий павільйон для виконання студентами практичних та лабораторних робіт. Якщо всі ці роботи буде завершено, на них буде витрачено близько 3-х мільйонів гривень. Як кажуть, дай Боже!

Одноразова місткість комплексу – близько 100 осіб. Він матиме водопровід, автономну каналізацію. Обслуговуючий штат – не менше 5 працівників.

Введення бази в експлуатацію дозволить вивести на якісно новий рівень процес навчання та відпочинку. Ми зможемо розвантажити літо і проводити практики, як і саме навчання взимку.

Ми зможемо взаємно обмінюватися під час практик студентами як в межах України, так і з-за кордону. Одним словом – нові горизонти, нова якість, нові можливості і перспективи!

Щодо інших витрат на навчальний процес – придбані та встановлені стаціонарно у 24-й та 33-й аудиторіях мультимедійні пристрої та дві інтерактивні дошки, закуплено 5 нових принтерів-комбайнів. Нам обіцяють 15 нових комп'ютерів. Проводились ремонтні роботи у підвальних приміщеннях ІV корпусу, які знову і знову потребують ремонту. Проректор з економічних питань С.Г.Марут, правда, обіцяє нам вивести навчальний процес з підземелля, але куди – поки що невідомо.

Важливо, що, нарешті, і наш ІV корпус перекрито новою австрійською черепицею. Дах не буде протікати.

Шановні колеги!

У складних умовах соціально-економічного розвитку України, коли йде війна, падає рівень соціального захисту, зростає напруженість між людьми через явне і неявне скорочення місць праці, я хочу подякувати всім членам нашого колективу за витримку, толерантність, взаєморозуміння, готовність до боротьби, віру у краще майбутнє нашої держави, нашого українського народу, нашого університету і нашого рідного географічного факультету. До нас ідуть вступники, нам довіряють їх батьки, ми намагаємося бути гідними такої високої довіри! Тож будьмо і далі достойними такої високої місії навчання і виховання української молоді! Разом – ми переможемо! Слава Україні!